

OSZIP MANDELSTAM

GYÖNGÉDNÉL IS GYÖNGÉDEBB...

*Gyöngédnél is gyöngédebb
Orcáju vagy,
Fehérnél is fehérebb
A te kezéd,
A világtól az élet
Messze vetett,
S egész magad
Olyan, akár a végzet.*

*Olyan, akár a végzet,
Búd, s karcsu-szép
Ujjad, amely
Jégtől se dermed,
Szavad, amely
Őrzi a csendet,
Bár ernyedetlen,
S a messzeség
Szemedben.*

[SOMLYÓ GYÖRGY FORDÍTÁSA]

EZ MEG MIFÉLE UTCA?

*Ez meg miféle utca?
Mandelstam utcája.
Micsoda ördög pereputtya! –
Csálén hangzik ez, akárhog
Forgatja az ember szája.*

*Nem volt sok benne lineáris.
Csekély a lilium-morál is,
Ezért is ez az utca,
Illetve ez az árok –
Viselheti nevét
Ennek a Mandelstamnak.*

VORONYEVS, 1935. ÁPRILIS
[BAKA ISTVÁN FORDÍTÁSA]

VORONYEZSI FÜZETEK

.....

*Bikacsök-suhogás veresell válladon,
veresell válladon, agyonégsz a fagyon.*

*Vasalókat emel a te gyöngé kezéd,
a te gyöngé kezéd ver daróc köteleket.*

*Meztélláb taposol a szöges üvegen,
a szöges üvegen, véres vasfüveken.*

*Na és én, gyertyacsonk, feketén gyullogok,
feketén gyullogok, halódva hallgatok.*

1934.

[BELLA ISTVÁN FORDÍTÁSA]

Мы живём под собою не чуя

*Nem érzi, ha talpal, a szív a hazát,
Nem hallani szólani senki fiát,*

*De ha futja egy kurta beszédre,
Felidézve a Kreml hegyi réme.*

*Keze ujjai mint a kövér kukacok,
Szavai hitele – pudos súlydarabok,*

*Röhögő csótányok a bajsza,
Csizmája ragyog, az a fajta.*

*S körülötte a cérnanyakú vezetők –
Alig-emberek és a cselédjei ők.*

*Ki füttyöl, ki nyafog, ki nyivákol,
De csak ő döföd, ő ki lerámol,*

*Ki parancs-patkókat gyárt sebesen,
S hol a lágyék sír, hol a homlok, a szem.*

*A haláljaj – mennyei ének
Az oszét dagadó kebelének.*

1933

[KÁNTOR PÉTER FORDÍTÁSA]

[III]

Életélőcske, meghalócska,
ó, lepke, mohamedán nő,
íme, milyen hatalmas vagy ma,
szétvágott lepelben fekvő.
A csípős nagy csápjával
a burnusz alá belépked.
Ó, takard el szárnyaiddal
gyolcs bomló zászlaja – félek.

MOSZKVA, 1933. NOVEMBERE

[IV]

A hatodik érzék kis függeléke,
vagy a gyíkoknak fejtető szeme,
szemhéjak, pillák pislogó beszéde,
oltárok, csigák templomerdeje.
Elérhetetlen, de szoros közelbe!
nem látod, titkát meg nem oldhatod,
mintha feljegyzést adnának kezédbe,
s máris küldeni kéne válaszod.

MOSZKVA, 1932. MÁJUSA

[V]

Legyőzve a megszilárduló természetet,
a kékkemény szem törvényig hatol,
a földkéregben a fajok őrjöngenek,
s ércként nyögés szakad a szív alól.
S a süket fejetlenséget termeli
ez az út szarvként kanyarul vissza –,
belső gazdagság a teret érteni,
sziromlevelek, kupolák titka.

MOSZKVA, 1934. JANUÁRJA

[VI]

Ha elpusztítva a vázlatot,
fejben őrzöd eltökélten
s lábjegyzet nélkül a versszakot,
egyetlenként a benti éjben, –
s az csak saját súlyára bízva
hunyorogva tartja magát, –
és úgy tekintget a papírra,
mint üres égre a kupolák.

MOSZKVA, 1933. NOVEMBERE

[VII]

És Schubert a vizen, Mozart a madárzajban,
és Goethe fűtyült ösvényen tekeregve,
és félénk léptű Hamlet is ítelt a bajban,
hitt a tömegnek, figyelt a tömegre.

Lehet, hogy előbb volt a suttogás, mint szájunk,
és fák híján is kavarogtak levelek,
és azok, akiknek a tudásunkat szánjuk,
már kísérletünk előtt mindent sejtene.

MOSZKVA, 1934. JANUÁRJA

[VIII]

A juharfa karéjos mancsa
gömbölyű sarkokban pancsol,
foltok lepke-parancsa
komponál a falra, rajzol.
Lehet, hogy eleven álmodunk,
én hirtelen rádöbbszem:
a Hagia Sophia – mi vagyunk,
sokaság számtalan szemben.

MOSZKVA, 1934. JANUÁRJA – NOVEMBERE

[IX]

Áruld el, puszták tervezője,
futóhomok-mérnök, beszélj,
a vonalak elrendezője
erősebb, mint maga a szél?
– Nem indít meg felindulása,
sem zsidó szorgoskodása,
susogásból van a tudása,
tudásból van susogása.

MOSZKVA, 1933. NOVEMBERE

[X]

Szúrós, pestises serlegekkel
okok káprázatát isszuk,
a nagyságot törpe kezekkel
a gyors halál horgára akasztjuk.
S ha összetorlódnak a pálcák,
hallgatás őre a gyermek –,
a csöppnyi örökkévalóság
bölcseje a világegyetemnek.

MOSZKVA, 1933. NOVEMBERE

[XI]

És én a térből kilépek
a nagyság gazos kertjébe,
a vélt állandóságot kitépem,
nem győz le az okok önteltsége.
És végtelen, a tankönyvedet
társak nélkül, egyedül olvasom,
példatáradban hatalmas gyökerek,
lap nélküli, vad házi orvosom.

MOSZKVA, 1933. NOVEMBERE

[MEZEY KATALIN FORDÍTÁSA]

Amos

ÁMOS IMRE
LINÓMETSZETE

A MÚLT ÉS JÖVŐ
MELLÉKLETE